

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum possit esse vitium capitale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

& ideo simpliciter loquedo est minus peccatu. unde Philo. dicit in 7. Ethic. q. incontinens concupiscetia est turpior. q. incontinens ira. & hanc quide coparatio attenditur fm ipsa genera peccatorum. Ni hil enim prohibet secundum aliquas superuenientes circumstantias, iram esse alius grauiorem.

AD PRIMVM ergo dicendum, q. inuidia auferit hoi proximum per quandam cotrarietate ad ipsum: sic autem ira no auferit hoi seipsum, sed indirecte, inquantu per corporalē cōmotionē irā impedit usū rōnis, per quam homo non est compos sui ipsius.

AD SECVNDVM dicēdū, q. ira fm Phil. ex tristitia causatur & ira cū inuidia sit quā dā tristitia, contingit ex inuidia irā causari. Non tñ oportet, q. ira sit æqualis inuidiæ, quia nō semp effectus adæquatur suæ causæ, quāuis aliquā similitudinē eius habeat.

AD TERTIVM dicēdū, q. ira & odiū, diuersimode pcedūt. ad inferēdū nocumētum proximo, & hanc quide diuersitas potest attendi fm plura, ut Philof. dicit in 2. R. heto. Primo quidem, quia ira non interēdit nocumētum, nisi sub rōne iusti uindictiui, unde non querit nocere nisi illis qui nos læserūt, uel aliquos ad nos ptinētes, vt fiat quadam retributio: sed odium potest esse ad quocumq; extraneos, qui vi hil vnquam nos læserunt: pp hoc q. eorum dispositio contrariatur nostro affectui. Secundo, quia ira est semp ad aliquas singulares psonas, quia causā exaliquibus iniurijs actibus, actus autem sunt singularium; odium autem potest esse ad aliquod cōcō: sicut homo habet odio totum latronum genus.

Tertio, quia iratus non querit nocumētum proximi, nisi vsq; ad illā mensuram quæ requiritur, fm q. ei vt vindictiua iustitia, quo quide adepto quicrat irā: sed odium de quocumque malo nō saturatur, querit enim malum proximi fm se. Quarto, quia iratus hoc appetit, ut ille cui nocumētum inferit, hoc sentiat, q. propter iniuriam illatam hoc malum sibi euenit: odians autem non curat qualitercumq; immerito malum veniat. Ex quibus etiam patet, q. odium est grauius peccatum quā ira.

AD QVARTVM dicēdū, q. ratio illa procederet si homicidium esset species iræ: nō est autē species iræ, sed effectus. Contingit autem quod ex minori malo consequitur quandoque maius malum.

AD QVINTVM dicendum, quod concupiscentia magis est poenitibilis quā etiam ira, eo quod ira plus habet de ratione. Tristitia autem quæ coniungitur iræ, non pertinet ad poenitentiam, quia non est de actu iræ: sed de causa prouocante ad iram, sicut licet de iniuria illata non sit poenitentia, tamen de causa q. ad sextum dicendum, q. quia malum nihil causat, nisi virtutē boni, in processu peccatorum proceditur ab eo, quod habet magis speciem boni, & ideo plerumque ex minoribus peccatis homo pducitur in maiora. Vnde non oportet, quod ira sit etante quantitas, sicut blasphemia.

ARTICVLVS V. Vtrum ira sit vitium capitale. QVINTO queritur, vtrum ira sit vitium capitale. Et videtur q. non. Capitis enim non est caput, sed ira habet aliud caput, causā n. ex tristitia, vt etiam Philof. dicit. ergo ira nō est vitium capitale.

Præter. Oē vitium capitale est speciale peccatum: sed ira vt esse generale. q. nō cotrariatur uni soli virtuti, sed pluribus. Contrariatur. n. & charitati & iustitiæ & mansuetudini, ergo ira nō est vitium capitale. Præter. Aliis vitijs capitalibus quæ dā alia vitia op-

ponuntur, sicut superbiæ pusillanimitas, accidiæ vana latitia: sed ira non opponitur aliud vitium. ergo non est vitium capitale.

SED CONTRA est, q. Prouerb. 29. super illud, Vir iracundus puocat rixas: dicit gl. Ianua oium vitiorū est iracūdia, qua clausa, virtutibus intrinsicis debetur quies: apra, ad oē facinus armabitur animus.

RESPON. Dicēdum, q. sicut supra dictum est, vitium capitale est, ex quo alia vitia oriuntur secundum rationem causā finalis. Contingit autem vt in pluribus, ad finem iracundiæ. i. ad vindictam sumendam multa inordinate fieri, quæ quide inordinate facta sunt quædam peccata. & ideo ira est vitium capitale, & ponit Greg. 31. Moralium sex filias eius, quæ sunt

rixa, tumor mentis, cōtumeliæ, clamor, indignatio, blasphemia. & huius rō est, q. ira potest cōsiderari tripliciter: vno modo, secundum q. est in corde alio modo fm q. est in ore: tertio modo, secundum q. procedit vsq; ad opus. Secundum autem q. est in corde, vnum quidem vitium oritur ex parte suæ causæ, quæ est iniuria illata. nō enim nocumētum illarum prouocat ad iram, nisi in quantum consideratur sub ratione iniusti: sic enim ei debetur vindicta. Quāto autē aliqua persona est vilior, vel magis obnoxia alteri, tanto iniustius est q. ei nocumētum inferat, & ideo iratus cōsiderans nocumētum sibi illatum, magnificat in animo suo iniustitiam, & ex hoc procedit ad vindicandum indignitatem psonæ inferentis nocumētum, & hanc est proprie indignatio. Aliud autē vitium causatur ex ira in corde existente ex parte eius, quod iratus appetit. excogitat enim iratus diuersas vias, & modos per quos possit se vindicare, & talibus cogitationibus quodāmodo inflatur animus eius, secundum illud Iob 15. Nūqd sapiēs implebit ardore stomachum suum? & sic ex ira oritur tumor mentis. Procedit et ira in locutionē: & cōtra Deum, q. pmitte iniuriā inferri, & sic ex ira causatur blasphemia: & cōtra proximum q. inferit, & sic sunt duo gradus iræ, q. taguntur Matt. 5. Quorum vnus est cū aliq. prorūpit in verba inordinata sine expressione specialis iniuriæ, vt q. dixerit fratri suo racha, quæ est interiectio irascentis, & sic ex ira oritur clamor. i. inordinata & confusa locutio indicās motum iræ. Alius gradus iræ est, cum aliq. prorumpit vsq; ad verba iniuriōsa: sicut cum qs dixerit fratri suo fatue, ad quod pertinet cōtumelia. Secundo autē q. ira, pcedit in actum, sic causantur rixæ, in quibus includuntur omnia consequentia: sicut vulnerationes, homicidia, & huiusmodi.

AD PRIMVM ergo dicendum, q. tristitia ex qua oritur, non est solum illa tristitia, quæ est vitium capitale. vnde nō continetur sub aliquo capitali vitio.

AD SECVNDVM dicēdū, q. ira est speciale vitium: opponitur tamen diuersis virtutibus secundum diuersas rōnes. Nā quātum ad ipsam inordinationem passionis opponitur mansuetudini: quātum autem ad nocumētum quod inrentat inferre, opponitur charitati: quātum autem ad rationem apparentis iustitiæ, opponitur veræ iustitiæ: magis tamen opponitur mansuetudini quæ est moderatiua ira.

AD TERTIVM dicēdū, q. etiā ira cotrariatur aliquo vitio, quod est inordinata remissio ire, de quo Chrylost. dicit super illud Matth. 5. Qui irascitur fratri suo, patientia irrationalis vitia seminat, negligentiam nutrit, & nō solum malos, sed etiam bonos inuitat ad malum. Quia tamen illud vitium est inordinatum, iracundiæ non vt opponi aliud vitium.

QVAES.